

MINISTERIE VAN DEFENSIE

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701

Aan:
Zie verzendlijst

2500 ES 's-Gravenhage

Telefoon 070 - 3 18 69 67

Telefax 070 - 3 18 79 51

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS96002943	29 oktober1996

Onderwerp: Joegoslavië: recente ontwikkelingen
(nr 65/96)

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in het voormalige Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst,

mr J.C.F. Knapp
Brigade-generaal

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 318 8004

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

[REDACTED]
VERZENDLIJST behorende bij brief MID nr. DIS 96002943

d.d. 29 okt 1996

AAN:

Ministerie van Algemene Zaken
t.a.v. Coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst
t.a.v. Dhr. [REDACTED]

Ministerie van Buitenlandse Zaken
t.a.v. plv DGPZ

NL-HPMV NAVO-Brussel

IMS/INT DIV, t.a.v. kol [REDACTED], d.t.v. HPMV

DCBC, t.a.v. Hfd Dplg door middel van hardcopy en diskette

INTERN:

HMID
HACIV t.a.v. BCI
HAI
HBMA
IFOR-cel
Archief

[REDACTED]

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST
Afdeling Inlichtingen

ONTWIKKELINGEN IN DE VOORMALIGE JOEGOSLAVISCHE FEDERATIE
65/96

(Afgesloten 281700B oktober 1996)

Conclusie/voorzicht

Bosnische Serviërs zijn blij met het uitstel van de gemeenteraadsverkiezingen, maar dreigen met tegenhouden van een noodzakelijke mandaatsverlenging voor de OVSE.

De vorming van kantonale instellingen in de MKF verloopt met name in de gemengde kantons problematisch.

Wapenlevereranties in het kader van het Equip & Train programma zijn door de Amerikanen opgeschort. Het aftreden van de plaatsvervangend minister van Defensie Cengic, wordt geeïst, in verband met diens vermeende banden met Islamitische Landen.

Bosnië-Herzegovina

Reactie Plavsic op uitstel verkiezingen

De presidente van de RS Biljana Plavsic heeft te kennen gegeven blij te zijn met het uitstel van de gemeenteraadsverkiezingen. De beschuldiging dat de Bosnische Serviërs verantwoordelijk zijn voor dit herhaalde uitstel, wees ze categorisch af, hierbij wijzend op de onvoldoende voorbereiding van de OVSE. Volgens een verklaring van de speciale afgezant van de VS Kornblum heeft Plavsic bovendien geweigerd toe te stemmen in een mandaatsverlenging van de OVSE.

Zoals verwacht geeft Plavsic het Bosnisch Servische standpunt weer de taak van de OVSE als beëindigd te beschouwen. De bestaande etnisch/geografische verhoudingen zijn immers gelegaliseerd en het bestaan van de RS is internationaal geaccepteerd. De Bosnische Serviërs hebben de OVSE (en dus de internationale gemeenschap) niet nodig bij het organiseren van gemeenteraadsverkiezingen. Betrokkenheid van deze organisatie zal namelijk volgens de Bosnische Serviërs leiden tot voor hun ongunstige kiezerregistratie-regels en (afgedwongen) maatregelen om de FOM te herstellen. Dit zal leiden tot terugkeer van grote aantallen Moslimvluchtelingen, waardoor de kans bestaat dat in enkele strategische gemeentes de Moslims een meerderheid zullen behalen. De Bosnische Serviërs organiseren daarom liever zelfstandig gemeenteraadsverkiezingen, zonder OVSE betrokkenheid.

Toch is niet te verwachten dat de Bosnische Serviërs daadwerkelijk een mandaatsverlenging zullen tegenhouden. De dreiging van het weerhouden van wederopbouwgeden door de internationale gemeenschap is hiervoor te groot. De Bosnische Serviërs zullen een eventuele medewerking aan mandaatsverlenging echter wel proberen te gebruiken als ruilobject in de Brcko arbitrage zaak, die voor hen van veel groter belang is.

[REDACTED]

Zwakke gezondheid Izetbegovic

De Bosnische president Izetbegovic heeft naar verluidt ontmoetingen met Kroatische en internationale functionarissen afgelopen week moeten afzeggen wegens ziekte.

Er waren in het verleden vaker aanwijzingen voor een slechte gezondheidstoestand van Izetbegovic. Het effect van een eventueel aftreden of overlijden van Izetbegovic op presidium is echter niet bekend. Er zijn nog geen regelingen voorzien voor een eventuele opvolging. Als Izetbegovic niet voordien een opvolger heeft aangewezen zal er waarschijnlijk een machtsstrijd uitbreken onder de leidende Moslim-politici. Kandidaten die zich zullen opwerpen voor deze presidiumzetel zijn waarschijnlijk de vroegere minister president en huidige partijleider van de SBiH Silajdzic, de vice president van de MKF, Ganic en de huidige minister president van de MKF, Muratovic. Het wegvallen van de populaire Izetbegovic zal zondermeer een schok te weeg brengen onder de Moslims en hun positie als geheel verzwakken. Zowel de Bosnische Serviërs als de Bosnische Kroaten kunnen van een eventueel overlijden van Izetbegovic gebruik maken om hun positie in de gezamenlijke instellingen te versterken. Het Bosnisch Servische presidiumlid Krajisnik, zou de gelegenheid kunnen benutten om het voorzitterschap van het presidium op te eisen, aangezien hij na Izetbegovic de meeste stemmen wist te behalen.

Gemeenteraad Mostar voor het eerst bijeengekomen

Op 23 okt is voor het eerst na de verkiezingen op 30 juni de gemeenteraad van Mostar bijeengewees. De gemeenteraadzitting werd bijgewoond door burgemeester Ivo Prskalo (Bosnische Kroaat) en zijn plaatsvervanger Safit Orucevic (Moslim). Zonder problemen werd het budget goedgekeurd en hoofden van de gemeentelijke bureaus aangesteld (3 Moslims en 5 Bosnische Kroaten).

Nadat ze onder internationale (Amerikaanse) druk de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen in Mostar van 30 juni hadden erkend, gaven de Bosnische Kroaten hun formele boycot van de gemeenteraad op. Dit resulteerde echter niet in een spoedige bijeenkomst van deze gemeenteraad. Prskalo en Orucevic kwamen geregeld bijeen. De HDZ fractie in de gemeenteraad bleef aandringen op hernieuwde gemeenteraadsverkiezingen gelijktijdig met de gemeenteraadsverkiezingen in geheel Bosnië. Dit werd echter door de EU (die het internationaal bestuur over de stad voert) afgewezen, wat door de OVSE werd gesteund. Hierop dreigde de HDZ wederom met een boycot van de gemeenteraad. Door het uitstel van de gemeenteraadsverkiezingen tot het voorjaar van 1997 is er echter voor de Bosnische Kroaten geen vooruitzicht meer op een snelle gunstiger verkiezingsuitslag opokaal niveau, zodat ze klaarblijkelijk hun boycot opstelling hebben laten varen. Bovendien weten ze zich gesteund door een gunstige verkiezingsuitslag bij de verkiezingen voor het kanton waarin Mostar ligt, waarbij de HDZ 62% van de stemmen wist te behalen tegen 30% voor de SDA. Middels de kantonregering kunnen de Bosnische Kroaten daarom toch nog hopen voldoende invloed uit te oefenen op de gemeenteraad van Mostar.

Inmiddels duurt de patstelling omtrent de aanstelling van de nieuwe commissaris voor United Police Force Mostar (UPFM) en zijn plaatsvervanger voort. Ondanks voorafgemaakte afspraken houden de Bosnische Kroaten vast aan een IPTF commissaris en twee verschillende plaatsvervangers. De Moslims willen echter een Moslim commissaris en een Bosnisch Kroatische plaatsvervanger en beschouwen het IPTF-mandaat als beëindigd. De Bosnisch Kroatische opstelling komt ongetwijfeld voort uit vrees voor Moslimdominantie over de stad Mostar. In de gemeenteraad vormen de Moslims immers al een meerderheid en zij hebben reeds geprobeerd de aanstelling van een nieuwe (militante) Bosnisch Kroatische politiechef voor West Mostar tegen te houden. De bijeenkomst van de gemeenteraad van Mostar kan misschien daarom een bijdrage leveren aan het oplossen van dit probleem, alhoewel gezien de bestaande tegenstellingen niet teveel verwacht mag worden van dit gemeentebestuur.

[REDACTED]

HDZ afgevaardigden boycotten sessie kantonraad Sarajevo

De HDZ afgevaardigden voor de kantonraad van Sarajevo zijn niet komen opdagen bij de vergadering op 21 okt. Daarnaast verlieten de afgevaardigden van de Moslim oppositie (Joint List) de vergadering omdat er niet gestemd kon worden over de verkiezing van drie vice voorzitters.

Nadat op 14 september verkiezingen waren gehouden voor de kantons van de MKF ontstonden er in vier van de tien kantons problemen. In kanton 1 (Bihac) durven de DNZ afgevaardigden (partij van Abdic) hun zetels niet in te nemen uit vrees voor hun leven. In kanton 6 (Centraal Bosnië) en 7 (Neretva) zijn er meningsverschillen over de machtsverdeling bij de ministerposten. De Bosnische Kroaten staan op het standpunt dat de beide kantons los van elkaar gezien moeten worden, terwijl de Moslims verbanden leggen tussen de functieverdeling in de beide kantons. In kanton 9 (Sarajevo) doet zich al langere tijd een probleem voor omdat de Bosnische Kroaten zich ondervertegenwoordigd voelen in de gemeenteraad van de stad Sarajevo. Bovendien beschuldigen ze de Moslims van het feit dat deze de kantonraad niet genoeg bevoegdheden willen geven. Uit protest boycotten de Bosnische Kroaten daarom de sessies van de kantonraad van Sarajevo. Bovenstaande problemen zijn illustratief voor de slechte verhoudingen tussen de Moslims en Bosnische Kroaten. Gesterkt door deze boycot voelden ook de Joint List vertegenwoordigers zich sterk genoeg om te protesteren tegen de SDA-overheersing van de kantonraad. Gezien de verkiezingsuitslag (waarin de Joint List 17% behaalde en de tweede partij in het kanton werd), eiste ze een van de drie functies van vice voorzitter van de kantonraad voor zich op. Toen de SDA een stemming hierover weigerde, verlieten de Joint List vertegenwoordigers de zaal.

Eerste vergadering kantonraad Posavina kanton begon met volkslied Kroatië

De sessie van de kantonraad van kanton 2 (Posavina) is begonnen zonder aanwezigheid van de drie Moslimvertegenwoordigers. Bovendien werd aan het begin van de vergadering het Kroatische volkslied gespeeld en hingen aan de muren vlaggen van (naast die van de SDA en BiH) Herceg Bosna en Kroatië.

De gehele uitstraling van deze sessie van de kantonraad is in strijd met de MKF-gedachte. Formeel had de zelfuitgeroepen Bosnische Kroatische deelrepubliek "Herceg Bosna" allang opgeheven moeten zijn en had de kantonraad zijn loyaliteit aan de staat Bosnië-Herzegovina en al haar instellingen moeten uiten. Het spelen van het Kroatisch volkslied, het ophangen van de Kroatische vlag en die van Herceg Bosna zijn overduidelijk in strijd hiermee en moeten gezien worden als een presentatie van de heersende tendens in dit kanton. Een tendens gericht tegen de samenwerking met de Moslims in de MKF en voor een aansluiting bij Kroatië.

Er is geen verklaring gegeven waarom de drie Moslimvertegenwoordigers deze zitting van de kantonraad niet hebben bijgewoond. Tijdens de verkiezingen wist de HDZ 84% van de uitgebrachte stemmen te behalen, terwijl de SDA op 12% bleef steken. Verwacht mag worden dat de Moslimvertegenwoordigers op de hoogte waren van de komende gang van zaken bij de kantonraadsessie. Omdat ze waarschijnlijk niet hiermee vereenzelvigd wilden worden zijn ze maar thuis gebleven. Het wegblijven kan daarom gezien worden als een protest tegen de allesoverheersende Kroatische invloed in dit kanton.

Wapenleveranties in het kader van E&T opgeschort door de Amerikanen

De Amerikaanse regering heeft de wapenleveranties voor onbepaalde tijd opgeschort. De lading van het schip in de haven van Ploce, geladen met o.a. tanks, gevechtsvoertuigen en machinegeweren zal voorlopig niet worden geleverd aan de MKF. Tot dit besluit kwam de Amerikaanse regering uit protest tegen het gebrek aan medewerking van de Moslim plaatsvervangend minister van Defensie van de MKF, Hasan Cengic. Men eist zijn aftreden voordat de wapenleveranties hervat worden.

De samenstelling van het Federale Leger verloopt zeer moeizaam. Veel verder dan afspraken omtrent bevelvoering is men niet gekomen. Onlangs beschuldigde de nieuwe Moslim commandant van het

[REDACTED]

Federale Leger Delic, de Bosnische Kroaten van opzettelijke obstructie bij de totstandkoming ervan. De Bosnische Kroaten beschuldigen met name Cengic van tegenwerking. Deze zou teveel proberen vast te houden aan zijn banden met Islamitische landen. Aan het begin van de burgeroorlog heeft Cengic namelijk gezorgd voor wapenleveranties van Islamitische landen aan Bosnië, waardoor de Moslims in staat waren de strijd vol te houden. Ook de Amerikanen protesteren nu tegen de banden van Cengic met de Islamitische landen en eisen zijn aftreden. Gezien de importantie van de wapenleveranties (de ABiH heeft immers een tekort aan zware wapens) en het belang van de internationale steun voor de Moslims mag het verwacht worden dat de Moslims gehoor zullen geven aan de eis van de Amerikanen en Cengic zullen verwijderen van zijn post. Gezien het eventuele belang van zijn banden voor de toekomst zullen zij hem waarschijnlijk wel handhaven in hun staatsapparaat in een soort van adviseursfunctie.